Autor Guste Santini
Subota, 09 Travanj 2011 12:20

Stanje u Portugalu nije dobro. Portugalu u ovom trenutku treba 80 milijardi € kako bi stabilizirao stanje u gospodarstvu. Velik novac za malu i manje razvijenu zemlju eurozone. Irska i Grčka su dobile pomoć koja, međutim, postaje sve više neizdrživ teret u socijalnom pogledu. Tako Grčka smanjuje svoj BDP već tri godine za redom. Nema naznaka da bi se to moglo ubrzo promjijeniti. Irska sve teže podnosi cijenu svog zaduženja, kako bi izbjegla bankrot, od 85 milijardi €. Daljnje zaduženje Irske koštat će porezne obveznike – koji se ponovno iseljavaju - gotovo 9,5%; grčke preko 13%. Njemačka će morati kako bi sačuvala euro odnosno Europsku uniju pomoći ovim ali i nekim drugim članicama Europske unije.
U više navrata sam na ovim stranicama komentirao stanje u Europskoj uniji, odnosno eurozoni. Kriza iz 2007. godine pokazala je kako je Europska unija projekt za dobra vremena. Loša vremena znanto su promjenila mišljenja o Europskoj uniji kako kod samih članica tako i kod drugih gospodarski močnih zemalja, naročito Kine.
Kriza eura imala je posebno dramatične posljedice po stanje u eurozoni. To se najbolje vidi po mogućim načinima rješavanja kako krize tako i javnog duga. Tako Velika Britanija zahvaljujući funti ima neuporedivo veći broj stupnjeva slobode u odnosu na zemlje eurozone. Upravo, razumljivo, neprihvaćeni zahtjev potencijalnih kupaca euroobveznica da se izda jedinstvena euroobveznica pokazuje kako zajednička valuta ima zapravo različitu vrijednost što se vidi iz različitih kamatnih stopa (čitaj: rizika) koje se kreću u velikom rasponu.
Maastrichtski sporazum postaje nedovoljan kako bi se „stvari u eurozoni sredile“. Ja sam, na ovim stranicama, ponudio dodatne kriterije kako bi se jasnije definirali uvjeti članstva u eurozoni. Pisma koja su mi, iz zemlje i inozemstva, upućeni uglavnom su na crti mojih razmišljanja ali ističu, s čim se slažem, da je malo vjerojatno da će zemlje, kao npr. PIGS, u dogledno vrijeme moći zadovoljiti moje dodatne kriterije. Upravo nemogućnost zadovoljenja dodatnih kriterija čini projekt eura spornim.
Međutim, Njemačka kao gospodarski nosilac eurozone inzistirat će na stabilnosti eura što je općepoznata činjenica (inflacija iz dvadesetih prošlog stoljeća trajno se „usijekla“ u pamćenje njemačke nacije). Kako bi sačuvala eurozonu Njemačka će postati kreditor u krajnjoj nuždi ostalim zemljama članicama eurozone. U tome će joj vjerojatno pomoći Nizozemska. Osobno očekujem da će se Švicarska ukuljučiti u cijelu priču.
Kina će vjerojatno iskoristiti probleme pojedinih država eurozone kako bi se uključila u još većoj mjeri u gospodarstvo eurozone, pa samim time i u Europske unije. SAD neće to mirno i sa simpatijama promatrati.
Na žalost moram ponoviti svoju ocijenu koju sam dao prilikom spašavanja Grčke. Nije vjerojatno da će manje razvijene zemlje juga moći dugoročno održati kriterije konvergenije koji će nastati tijekom spašavanja pojedinih članica eurzone. Stoga je više nego bitno spoznati i priznati manjkavosti dosadašnjeg projekta eura i uz pomoć razvijenijih članica otovoriti ogućnost izlazak manje ravzijenih zemalja. U protivnom eurozona morat će formirati posebne fondove za pomoć manje razvijenim zemljama što je vrlo teško ostvarivo.
Kao što sam na ovim stranicama pokazao stanje u eurozoni upozorava Hrvatsku da nade o skoroj zamjeni kune eurom nisu realne. Što više one su pogubne za hrvatsko gospodarstvo što imamo priliku svjedočiti zadnjih osamnaest godina.